

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

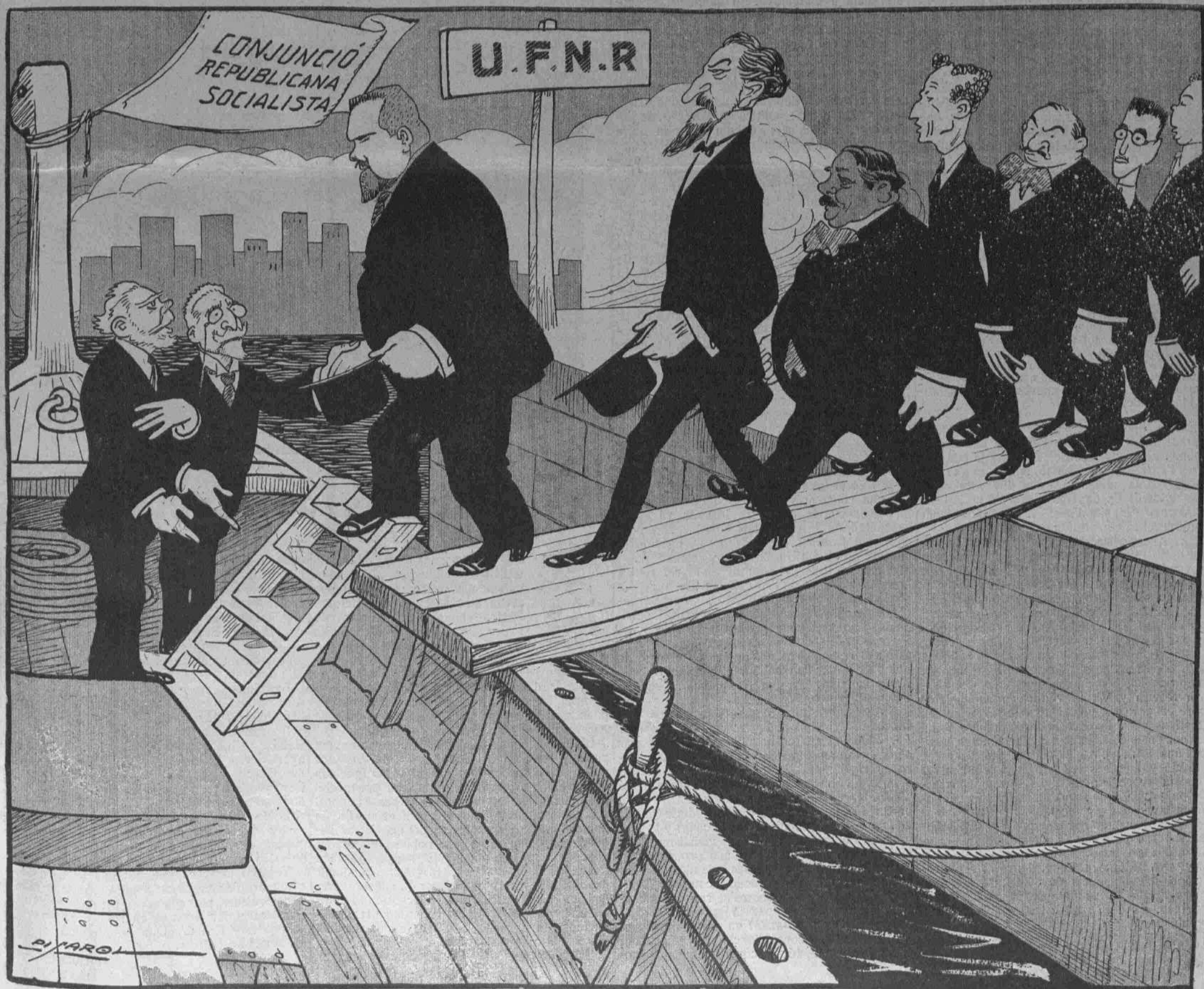
CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITG, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—EXTRANGER, 2'50

Després de l'Assamblea de l'Esquerra Catalana

L'AZCÁRATE Y EN PAU IGLESIAS:—Poden passar... Aquí es a casa seva.

L'Assamblea de l'U. F. N. R.

EIA goig de veure la sala de sessions de l'Assamblea ab aquella multitud de delegats en la qual hi havia lluida representació de totes les comarques catalanes. Prop de 300 assembleistes acudiren a la crida, nombre demostratiu de que'l novell partit es una enorme força republicana y catalana, capassa de fer grans coses si troba la direcció y l'orientació que li calen.

Set sessions celebrà l'Assamblea, a la Sala Imperi les unes y a l'Ateneu Gracienc d'U. F. N. R. les altres, totes elles concorregudíssimes y animadíssimes. D'aquestes sessions ne sortí l'Unió Federal ab un programa, ab una organització y ab una tàctica. La feina dels ponents y dels que presentaren proposicions y esmenes fou ben meritòria.

La ponència del senyor Vallès y Ribot estatuí l'organització interna del partit. Una llarga discussió's promogué a l'entorn d'una de les condicions senyalades pel ponent per a l'inscripció en el cens, que exigia l'esser català. Se solucionà el desacord donant un caracter de major amplitut a la conclusió.

La segona ponència fou la de don Jaime Carner, que tractava de la tàctica a seguir respecte als partits afins. El punt més important y discutit de la ponència del senyor Carner sigué la conclusió setena de la mateixa, en la qual se deia que l'Unió Federal *podia* col·laborar en la feina de la conjunció republicana-socialista espanyola.

Una esmena dels senyors Alomar, Lluís de Zulueta, Laureà Miró y altres nombrosos assembleistes donà motiu a un gran debat. L'esmena demanava a l'Assamblea que fes constar el seu desitj de que l'U. F. N. R., tot conservant la seva organització y els seus ideals propis, integrés la conjunció republicana-socialista. Així, doncs, els termes de la discussió eren els següents: «L'Unió Federal ha de col·laborar en la tasca política de la conjunció, o be ha d'arribar fins a formar part de la mateixa?» Es innegable que en això les opinions dels assembleistes estaven dividides: uns volien la col·laboració y altres l'integració. Podriem dir que una part de l'Assamblea estava per una discreta *entente cordiale* ab la conjunció republicana-socialista y una altra part per l'aliança formal. Per fi s'arribà a l'aprovació, per aclamació, de la següent fórmula:

«L'Assamblea fa constar de la manera més clara y categòrica la seva voluntat de que l'Unió Federal Nacionalista Republicana entri en la conjunció republicana-socialista.

«L'Unió, en compliment de la base 6.ª del pacte de 24 d'Abril de 1910, conservarà l'integritat de la seva organització com a entitat política autònoma y la dels principis federals nacionalistes, dels que no prescindirà mai en la seva propaganda en els actes que emprengui ab la conjunció republicana-socialista per tot arreu d'Espanya.

«El Consell y la Representació parlamentària queden facultats per realitzar aquest acord, ab tota aquella llibertat que fan necessaria les qüestions de tàctica política a convenir ab altres entitats independents.»

Ens sembla evident que la transcrita fórmula representa el triomf de l'esmena del nostre eminent company Gabriel Alomar, ja que significa l'entrada (que es lo mateix que l'integració) a la conjunció, cosa diferent de la col·laboració. Es dir, que s'acordà, no ja l'entente cordiale, sinó l'aliança. Pera molta gent aquet resultat constituí una sorpresa.

En les sessions següents se discutiren y aprovaren, ab diverses esmenes, la ponència del senyor Layret sobre la responsabilitat política dels elegits pera carrechs públics, la del senyor Quintana sobre l'acció de la joventut, la del senyor Lloret sobre la vida rural, la del senyor Corominas (P.) sobre la constitució d'un tresor del partit y la del senyor Puig y Esteve sobre el foment de les festes y els esports.

En la darrera sessió s'aprovà per unanimitat una proposició firmada pel nostre company senyor Rovira y Virgili y altres assembleistes sobre els principis y la tàctica de l'Unió en les qüestions obreres. En Gabriel Alomar, ab un centenar més d'assembleistes, ne tenia presentada una altra sobre el mateix tema, essent retirada y afegides les firmes a la primera. Aquesta proposició es d'una grossa importància, puig dona al nou partit una significació neta i avensada y radical.

Tenim, doncs, en marxa aquella tant desitjada Esquerra Catalana. Que marxi be, que creixi y que fassi bona feina, es lo que desitja LA CAMPANA DE GRACIA, que, dintre la seva tradicional independència de criteri, té els seus amors posats en els mateixos ideals que constitueixen els de l'Unió Federal Nacionalista Republicana.

L'ASSAMBLEA

S'HA parlat molt de l'esterilitat de les assemblees. Permeteu que cregui, d'elles, lo contrari: que les assemblees porten en sí mateixes la seva feconditat. No hi fa res que no'n surti formulada una vocació de vida nova que elles soles no poden donar, si no hi ha previament grans inspiradors que les fecondin. No hi fa res que no trasbalsin l'esser d'un partit ni converteixin en prolífica activitat lo que abans era estagnació y apatia. N'hi ha prou ab que les multituds s'hi ajuntin a l'ombra dels casals públics, y sentin la *febre política*. Això ve a esser com una mena d'hiperèmia que transfigura els pobles en sobirans de sí mateixos, encara que sia per uns moments. Les multituds juguen a *Convenció*, senten els lligams impalpables de les solidaritats, cobren consciència de personalitat colectiva y coherent. El que assistí a la sessió del dissabte a la nit, a l'Ateneu de Gracia, deuria sentir passar sobre el cap aquell volar d'ales subtils que no sabem si es be el vostre mateix esperit que s'emancipa pera elevar-se, o si es el ventol que renova y purifica els ambients d'una ciutadania. Mai, alsantme en mitg d'una multitud, he sentit l'emoció de l'història en la forma ab que vaig sentir-la aleshores. Y'm permetreu que'm feliciti públicament de que, gracies a la bona voluntat de tots, la fórmula feconda que proposava fos aprovada, en substancia, per tota l'Assamblea.

Temps hi haurà pera parlar detingudament de l'era nova en que acabem d'entrar. Diguem sols avui que nosaltres creiem, de cor, en l'eficàcia de lo que pot venir.

L'excel·lent moviment d'atenció que va observar-se entre els assembleistes en el moment de discutir-se el darrer punt de la ponència Carner, sobre relacions ab els demés partits, prova que la qüestió era, per sí sola, el veritable fi de l'Assamblea. Aquest acord tenia una doble transcendència, segons la mireu per lo que fa referència a Espanya o per lo que fa referència a Catalunya. En quant a l'aspecte espanyol, el pervenir dirà... En quant a l'aspecte català, la dificultat primera naixia de la naturalesa del nostre partit, que es més aviat una aglomeració que una coherència. Lo que vaig dir a l'Assamblea, referent a la tradició nostra de les mitges tintes, de les atenuacions, dels *à peu près*, dels *casi casi*, es una trista veritat. Es l'eterna política de l'*atisbo*, de l'ovirament. Es que sempre hem tingut la por a pronunciar una paraula clara, pera no produir la ruptura temuda entre les parcialitats mal adherides entre sí. L'escriptor, al bell mitg d'un paragraf, ha aturat, la ploma sobtadament, vorejant la paraula perillosa. L'orador, a mitg discurs, ha frenat l'improvisació caudalosa davant el mot que anava a eixir-li dels llavis.—En l'Assamblea el gran plet no era, realment, el de decidir-se sobre la major o menor intimitat de les relacions ab els partits de la conjunció. El gran plet era el d'armonisar l'estridència dels que firmaven l'esmena a la conclusió d'en Carner ab l'eterna palidesa dels que volien continuar la vella cansó... D'una barreja de fort colorit ab cosa incolora, de vi ab aigua, de categoric ab dubitatiu, lo natural hauria estat que'n sortís un aigualit, una horxata... L'exit immediat y sorollós de les paraules endressades a la concòrdia, a la fórmula mixta y d'avenencia, a evitar les votacions que haurien produït vencedors y vensuts, provava les inclinacions a continuar, de fet, els acomodaments paradoxals... Però, val a dirho: hi hagué per part de tots, y singularment per part d'en Corominas y d'en Carner, una tan excelent y noble voluntat, una consciència tan plena del moment, que la substancia de la nostra fórmula va esser presentada a l'Assamblea com el veredict de consciència y raonat d'uns àrbitres y no com la mixtura acomodaticia d'uns confectionadors.

Aquet va esser el resultat en lo referent a la part *batallo*na de l'Assamblea. Un altre dia parlaré, si ho crec convenient, de la part orgànica que allà va donar-se al partit. Doctrinalment no va haverhi, en realitat, noves afirmacions. L'Assamblea aspirava més aviat a senyalar rutes pràctiques que rutes ideals; més aviat a establir una conducta, una tàctica, que uns principis... Era una Assamblea... pragmàtica.

Tal volta era un poc excessiva, aquesta absència de principis nous incorporats al partit. Personalment, jo creia indispensable innovar alguna cosa en lo referent a orientacions obreristes. El meu fi d'intervenció en l'Assamblea —ont vaig honrar-me ab la doble representació d'*El Poble Català* y de LA CAMPANA—, era portarhi lo que crec iniciativa immediata (ingrés en la conjunció socialista-republicana) y lo que crec encaminament mediat (el socialisme). Per això havia improvisat també una proposició de caracter proletariasta, que les cuitades y justes conclusions del meu car amic y company Rovira y Virgili varen permetre'm retirar, substituint la meua fórmula per la que ell presentava, y que per unanimitat va esser aprovada. Si el partit, a conseqüència d'aquell debat educatiu y noble, té en compte aquestes mo-

cions, que venen a esser el nou respir de la nostra fracció política, podem esperar-ne resultats feconds. Si no..., acabeu vosaltres mateixos, abans de que acabi el partit...

GABRIEL ALOMAR

CONTRA LA REPÚBLICA PORTUGUESA

Conspiració de «canards»

Se veu prou be que la República portuguesa torba el sò a molta gent. D'ensà que la revolució establí a Portugal la forma republicana, l'inquietut augmenta entre certs alts elements d'algunes nacions veïnes de la portuguesa. Durant aquets darrers mesos s'ha treballat molt pera posar entrabancs a la jove República, ab l'intent d'afavorir la restauració de la monarquia enfonsada.

Com que'ls dies van passant, y no's troben elements pera organitzar un moviment realista, en lloc del sistema de la conspiració sediciosa s'ha adoptat el de la conspiració per medi de *canards*. Y heusaquí que ja fa moltes setmanes que continuament apareixen en els periòdics informacions misterioses, donant a entendre que són imminents a Portugal esdeveniments greus que han de capgirar l'actual estat de coses. En aquestes mentideres informacions se presenta la República entregada a l'anarquia, voltada de perills, menassada per la dreta y per l'esquerra y a punt de caure y desaparèixer.

Un dels nius d'ont aquets *canards* surten es Espanya. Aquí hi ha, evidentment, qui's dedica a la cria de *canards*. Quasi be tots venen de Badajoz. El mateix paper que representava Perpinyà en les fantàstiques informacions que

sobre la revolta catalana de Juliol publicava la premsa europea, en la qüestió de Portugal el representa Badajoz. Les noves inventades o exagerades que d'allí s'envien, tenen tant que veure ab la veritat, com tenien que veurehi aquelles coses terrorífiques, horripilants, catastrofiques, que sobre Barcelona, Catalunya y Espanya contaven temps enrera els grans y petits diaris d'Alemanya, Anglaterra, Fransa, Austria y Italia.

Es innegable que la tasca del govern provisional de Lisboa topa ab dificultats. Però això es explicable y natural; lo extrany hauria sigut que hagués succeït lo contrari. Un cambi de règim no es cosa senzilla y planera. Representa sempre una fonda crisi pera un país, y no es feina de quatre dies consolidar definitivament les noves institucions. Els monarques portuguesos, passada l'aixafadora primera impressió del cop rebut, provaran de socavar els fonaments de la novella República; organitzaran, potser, alguna temptativa de restauració, aprofitant les dissensions entre'ls republicans y el despit dels que's consideren perjudicats o postergats, possible, probable y tot. Mes les informacions alarmistes que continuament s'escampen no responen a cap fet cert; són desvergonyidament falses. La veritable conspiració la constitueixen aquestes informacions, que tots els bons republicans y bons lliberals han d'acullir ab grans reserves y han de contrarestar degudament.

FULMEN

No fa pas moltes setmanes, com ja deuen recordar els nostre lectors, varem publicar una caricatura representant el casament polític d'en Soriano y en Lerroux, reconciliats en

Entusiasta despedida feta al senyor Jordana, pels seus correligionaris y amics.

Les víctimes del caciquisme

N la desesperada lluita que sosté el districte d'Igualada ab el caciquisme que fa trenta anys el pertorba, ha caigut una nova víctima. El jove metge don Francisco de P. Jordana, processat per injuriet a instància del senyor Godó y Lluçà, fou condemnat a tres anys de desterro, y a conseqüència d'aquesta decisió del tribunal, ha decidit el senyor Jordana buscar ambient més sanitos a la república de Santo Domingo. El dimars d'aquesta setmana s'embarcà en el vapor «Buenos Aires», de la Companyia Trasatlàntica.

L'opinió pública igualadina esperava un gest generós del senyor Godó, però els *Doctors Guineus* que aconsellen al diputat per Igualada degueren creure a l'amic Jordana prou debil pera humiliarse davant dels seus perseguidors, y buscaren amics oficiosos que li aconsellessin la baixesa d'implorar un perdó que ja no haguera tingut un borrall de noblesa no essent concedit espontaniament. El senyor Jordana tingué prou dignitat pera preferir abandonar esposa, fills y pare y emigrar d'aquesta terra, deshonrada pel caciquisme, buscant en la lliure Amèrica la pau que no troba en sa terra nadia per la cobardia dels uns, la baixesa dels altres y la tonteria de tots.

El passat diumenge fou obsequiat el senyor

Jordana ab un dinar, al que hi assistiren uns cent cinquanta comensals, pertanyents a tots els partits y a totes les classes socials d'Igualada. Una gentada immensa l'acompanyà a l'estació, despedintlo ab entusiasmes visques al delinqüent honrat y vibrants crits de: *¡morí el caciquisme!* El gravat que encapsala aquestes ratlles representa al desterrat senyor Jordana a l'estació d'Igualada, esperant l'hora de la sortida del tren.

El dilluns al vespre, al restaurant Martin se reuniren una trentena d'amics del senyor Jordana pera dedicarli un sopar de comiat. Entre els comensals hi havia els senadors senyors Rahola y Junoy, els diputats provincials senyors Serra y Rafols, el metge senyor Girona, l'arquitecte senyor Salvat, el consel de Santo Domingo, senyor Deschamps, y altres distingides personalitats. Se feren vots per la prosperitat de l'homenatjat y's dedicaren justes paraules de condemna contra el brutal caciquisme que ab sa mala baba pertorba la pau dels districtes y dispersa les famílies honrades.

Vetaquí la tasca que ab més fermesa deu emprendre l'esquerra catalana: donar la batalla al caciquisme, perseguintlo a tot arreu aont se manifesti y defensant ab energia y constancia als pobles y als individus de ser víctimes de les seves brutalitats.

JEPH DE JESPU

aquells moments mercès als bons oficis del senyor Pérez Galdós.

Y, com tampoc deuen haver oblidat, al peu de la làmina, que per cert sigui objecte de molts comentaris, hi posarem aquesta nota:

«Que'l divorci no sigui massa aviat, eh?»

Doncs... ja hi som. El divorci per nosaltres previst acaba d'efectuar-se. Y no aixís com aixís, sinó ab tot l'estrepit que requereix un acte d'aquesta naturalesa; es a dir, ab plats pel cap, paraules gruixudes y amenasses de portar les coses... allà ont sigui necessari.

Tractantse, com se veu, de *pláticas de familia*, no'ns considerem autoritzats per'extendre'ns més sobre l'assumpte. Sols ens permetrem anticipar als lectors que la batussa, que tot just comença, promet ser interessant, y que, ara com ara, un dels divorciats, el vulgarment conegut per el *caudillo*, porta ja al cos una infinitat de tantos y camina bastant coix.

¿Veuen lo que té el parlar de les coses sense estar-ne ben enterat?

Un diari estranger, *La Giovane Italia*, comenta lo ocorregut dies enrera al Congrés espanyol, y ab la major senzillesa, diu:

«Se discutien al Parlament algunes qüestions d'índole administrativa del Municipi de Barcelona...»

¿Què tal?

Si l'ús d'aquet novíssim pesa-qüestions va generalisantse, no'ns sorprendrà gens que'l millor dia,—es un exemple—a l'anar una mare a veure al seu fill, portat el vespre abans a la presó, quan li preguntí per què l'han agafat, el fill li contestí:

—Per qüestions d'índole administrativa.—

Y potser serà que ha fet dos rellotges.

Geni y figura...

Don Segimon, impossibilitat avui de pronunciar al Congrés aquells florits discursos, ab cada un dels quals arrebatava a l'auditori y recullia aplausos a carretades, va a donar a l'Associació de la Premsa de Madrid una conferència que versarà sobre el tema «Escola de periodistes».

L'assumpte podrà ser interessant, però'ns sembla que'l senyor Moret tenia el dever d'escullir-ne un de més apropiat a les seves aptituds.

Verbi gracia: «Escola de governants pasteleros».

¿Com s'hi hauria lluit, ell que d'aquet ram n'es mestre y catedratic!...

Encara hi ha patria, Veremundo!

El qui ho dubti, pot anarho a preguntar a l'ilustre demòcrata don Rafel Comenge, últimament obsequiat pel Govern ab un *monio* de 7.500 pessetes.

Pera cobrar aquet respectable pico, el senyor Comenge no té altra obligació que explicar en l'Universitat de Madrid, *quan an ell li vingui be*, un curs d'Historia de la propietat y Codi rural.

¿Què diuen ara vostès?

¿Que aquet curs no servirà pera res absolutament?

S'equivocuen de mitg a mitg.

Servirà pera que l'ilustre demòcrata senyor Comenge s'embutxaqui descansadament mil cinccents duros.

¿Els sembla poc?

Una gazetilla:

«Don Emiliano Iglesias ha regresado de su excursión de propaganda por el Norte.»

Dèu referir-se al circuit dels xiulets y les bofetades, suposo...

Y d'això'n diuen *excursión de propaganda?*

Que'n diguin viatge d'instrucció, y estaran en lo cert.

Perquè no hi ha res que *instrueixi* tant com els desenganys. Y el tal viatge no va ser més que això:

Un desengany colossal
pera afegir a la llista
dels molts que porta rebuts
la kàbila lerrouxista.

Entre'ls veterans carlistes, el senyor Llorens y el duc de Solferino, que es el peix gros del tradicionalisme, hi corre una maror de mil dimonis.

Acabarà ab baralles?

Llàstima d'espasa que han enviat an en Jau-met!...

Ara era l'hora de ferla servir.

En Francisquet Cambó acaba de regressar de Nissa.

Mal fet, home.

Ara que s'acosta el Carnaval..., s'hi podia haver quedat per unes quantes setmanes més.

Tot es hu, de divertit, el Carnestoltes de Nissa o el de la Lliga!

PORT DE LA SELVA, 10 de Janer.

¡Fóra pols! ¡Fóra terrenyines! Senyor arcalde: pot comensar a fer neteja de la vara, que'l dia 20 fan una altra processó.

També pot avisar als seus adictes pera que l'acompanyin y no'l deixin tan solitari com en les últimes processons.

Ara ja ho té be: el nostre *amo y senyor* ha posat un fresc, partidari de *Don Alacandro*, anomenat Finet, que pot acompanyarlo, el qual està destinat a perseguir als carnicers que no vulguin pagar, per drets de matadero, un ral per kilo que la nostra Corporació els ha imposat. ¡Un ral per kilo! Els carnicers han augmentat el preu de la carn, com es natural, y el nostre arcalde *borrego* (segons antics lletereros) ens diu que això són reformes municipals.

Doncs, be, pacífics veïns d'aquet poble: ara veureu l'importància que té'l vostre vot, y tan poca com vosaltres n'hi doneu el dia del sufragi.

Vindrà a substituir la religió dels capellans una altra religió, que no serà venjativa, sinó tolerant, de totes les doctrines, de tots els cultes, y, sobre tot, del culte de la justícia. — *Giovanni Bovio.*

DEL NATURAL

—¿Avui es el darrer dia

que soc ministre?... Be està!

Ara veurà l'amic Pérez

que si no m'he recordat,

durant aquets quatre mesos,

de donar-li el tros de pa

que un dia li vaig prometre,

vinguda l'hora fatal

d'abandonar la cartera

sé cumplir com es del cas.

¡Un full de papé, una ploma!...

Ben prompte estarà arreglat.—

Y, tal dit, tal fet. Frenetic,

en menos que canta un gall,

extén a favor d'en Pérez

una hermosa credencial,

en virtut de la qual, l'home,

desde aquell dia endavant

cobrarà cinc mil pessetes

de la caixa del Estat

en calitat de *aspirante*

a *interventor especial*.

—¡Ja està!—murmura el ministre.—

L'amic naufrag s'ha salvat.

Aquet nombrament li para

la taula per qui sab quan.—

Y cridant a un criat:—Porti

(ordena ab veu cavall)

aquet plec ont diu el sobre.

¡Que content quan el rebrà!

II

Ja havem canviat de ministre.

En Pérez, tot estirat

y ab la roba de les festes,

se presenta al seu despaig

per saludar a Sa Excelencia

y, un cop donat aquet pas,

pendre possessió del carrec

pel qual ha sigut nomenat.

—Senyor ministre—murmura,

baixant humilment el cap—

soc en Pérez...

—¿Sí?... ¿Quin Pérez?

—El que'l ministre cessant

ha agraciad ab l'honorós carrec

d'*aspirante*...

—¡Ah!... Ja ha fet tard.

—¡Com!...

—Sí, senyor; el seu empleo

l'acabo d'adjudicar

a un nebot meu...

—¡Es possible!

—Tan possible, que si va

a la secció vintiquatre

el trobarà allí esmorzant.

—¡Però això es un atropello!—

crida en Pérez, indignat.—

Ahí mateix el ministre

va firmar la credencial

zy abans d'ocupar la plassa

ja'm treuen?

—¡Què s'hi farà!...

Un ministre dona el carrec

y un altre el desdona, ¿sab?

C. GUMA

Moralitat lerrouxista

EIXANT de banda lo que la qüestió de moralitat ventila darrerament a les Corts hagi pogut interessarlos, ha mogut als obrers bilbains a protestar de la visita d'en Lerroux l'existència de certs ressentiments, nascuts, igualment, de la manca de delicadesa, en assumptes d'interessos, que sembla distingir al capítol dels radicals.

En un país com aquest en que la gent demostra tenir tan poca memoria, no deixa de ser altament significatiu el fet de que al cap de dotze anys hagin preguntat els socialistes bilbains an en Lerroux l'inversió donada a determinada quantitat.

El fet ha extranyat a molta gent, demostrant aixís una vegada més que, o be els tals coneixien an en Lerroux de poc temps, o formen entre'ls rengles de desmemoriats de que parlem.

Moguts pel desitg de fer justícia als obrers bilbains, contarem en quatre paraules lo succeït en aquest particular.

En 1889, sostingueren els obrers de *Altos Hornos* una empenyadíssima vaga. Pera ajudarlos en la seva empresa s'iniciaren diferents subscripcions. En Lerroux, que publicava per aquells temps, a Madrid, un setmanari titulat *Progreso*, obrí també la corresponent subscripció a favor dels vaguistes, prometent, a l'iniciarla, entregar setmanalment a *El Socialista* les sumes que per aquest concepte recaudés.

La subscripció de *Progreso* alcançà 815'25 pessetes, que, lluny d'esser entregades a *El Socialista*, tingueren el do de ferse fonedisses. De les 815'25 pessetes no'n vegeren els obrers un sol centim. La vaga s'acabà, passaren les setmanes, els mesos transcorregueren, sense que en Lerroux digués aquesta boca es meva.

A conseqüència dels incidents relacionats ab la vaga, foren empresonats més de quaranta ciutadans, obrers en sa totalitat. Pera auxiliarlos com convenia, tractaren diferents vegades els seus companys de la conveniencia de ferse ab els diners que tan injustament en Lerroux retenia. An aquest fi practicaren diverses gestions, que no obtingueren el més mínim resultat. Per fi, el mes de Novembre, quan feia quatre mesos que la vaga s'havia donat per acabada, se dirigí la *Comissió de huelga de Altos Hornos* a la redacció del setmanari bilbaí *La lucha de clases*, demanantli que procurés posar en clar els movils de la conducta d'en Lerroux.

A principis de Novembre publicava *La lucha de clases* un solt concebut en els següents termes:

«La Comisión de huelga de Altos Hornos nos pregunta si hemos recibido la cantidad que el *Progreso*, de Madrid, recaudó para los huelguistas, porque ella no la ha recibido.

«Debemos manifestar que tampoco a nuestro poder ha llegado esa cantidad, trasladando la noticia a nuestro estimado colega *El Socialista*, de Madrid, por si le hubiere sido entregada a él.»

El solt sigué promptament recollit per *El Socialista*, que'l reproduí en el seu número del 17 del mateix mes. Al peu hi posà *El Socialista* les següents curtes y substancioses paraules:

«A nosotros, hasta la fecha, no nos ha entregado *Progreso* cantidad alguna.»

Era de llei que la cosa no acabés aquí. Mes, quan a les greus alusions que pels obrers de Bilbao li foren dirigides, replicà en Lerroux ab algunes imprecises insolencies, insuficients, no ja pera excusar la seva manera d'obrar, sino fins y tot pera sortir-se mitjanament del compromís. Aixís sigué com davant de la seva conducta, y vista la resposta d'*El Socialista*, escrigué *La lucha de clases*, el 2 de Desembre, lo que segueix:

«PARA «PROGRESO»

«El semanario republicano que dirige Lerroux se ha hecho, por fin, cargo de lo que hemos dicho respecto a los fondos que recaudó para los huelguistas de Altos Hornos, y dice, entre otras cosas que queremos pasar por alto, que para fines del último mes remitirá la cantidad recaudada a «los amigos de Altos Hornos».

«¿Pero a quién se la va a remitir?—preguntamos nosotros.—¿O a quién se la habrá remitido en caso de que haya cumplido su promesa?»

«Lo más lógico es que esta suma se remita a la Comisión de huelga, y como *Progreso* no sabe qué individuos son los de esa Comisión, de ahí que no pueda cumplir su cometido como es debido.

«La Comisión de huelga, al darse por terminada ésta, nombró al compañero Basterra, secretario de la Sociedad de Caldereros é individuo de la Comisión, para liquidar todas las cuentas pendientes.

«Por todo lo cual rogamos al periódico republicano remita a Manuel Basterra, Bailén, 41, Bilbao, las cantidades recaudadas, si se quiere que se destinen a cubrir los gastos originados por la huelga y que sin duda fué para lo que *Progreso* abrió la suscripción.

«Y no decimos más.»

Davant d'aquesta tremenda filípica, barbotjà en Lerroux que les 815'25 pessetes que se li reclamaven havien sigut remeses per ell a Jerez de la Frontera, pera socorrer als vinticultors que allí havien també sostingut una vaga.

La *Comissió de huelga de Altos Hornos* no s'empassà la bola construïda per l'indelicat recaudador. Ho provà dient, en 29 de Desembre, desde les planes d'*El Socialista*:

«A «PROGRESO»

«El periódico republicano, en su último número, echa por la tremenda el asunto de las pesetas recaudadas para los huelguistas de Altos Hornos. Como el Ronzal de *La Regenta*, hace del asunto cuestión personal.

«En vez de sellar nuestros labios—cosa que, aunque le parezca mentira, celebraríamos—copiando sencillamente el documento que justifique el destino de las 815'25 pesetas, se desata en improperios, en insultos, y emprende un camino en que no hemos de seguirle, al menos por hoy.

«¡Calumnial, grita. Cuidado, que no hemos afirmado nada; sólo hemos expuesto hechos. ¿Qué culpa tenemos nosotros si de ellos se deducen consecuencias poco lisonjeras para *Progreso*?»

«¿Hay algo de inexacto en lo que hemos dicho? No; cuanto se ha estampado en estas columnas ha sido la fiel expresión de la verdad; ¿por qué romper el espejo donde se refleja?»

«Tiene un modo muy particular *Progreso* de entender estas cuestiones. Nosotros, en su caso, nos hubiésemos limitado a explicar el empleo de lo recaudado y a poner a disposición de nuestros «detractores» los comprobantes de las cantidades, exigiendo—eso sí—la rectificación de los juicios temerarios que hubiesen emitido.

«Pero *Progreso* no lo entiende así, y nos niega a nosotros, representantes, en este caso, de la Comisión de la huelga de Altos Hornos, explicaciones de un dinero que, a favor de nuestros amigos, debía obrar en su poder.

«Que ese dinero fué a Jerez para socorro de otra huelga. ¿Le parece a *Progreso* una exigencia impertinente que los individuos a quienes estaba destinado pregunten por él? ¿Y cree que su dignidad va a padecer porque explique el nuevo indevido destino de las 815'25 pesetas?»

«Podrá ser discutible la forma en que la Comisión de Altos Hornos, *La Lucha y El Socialista* han formulado las preguntas, pero quien puede dudar de la razón que les asistía para hacerlas, pidiendo unos un dinero que era suyo por voluntad expresa de quienes le donaron, eximiéndose los otros de responsabilidades que no tienen.

«Se averiguará por quien pueda hacerlo el paradero de las 815'25 pesetas, y los lectores de *El Socialista* sabrán toda la verdad; pero siempre quedarán patentes dos cosas: que *Progreso*, cuando le piden cuentas, contesta con injurias, y que los fondos recaudados para un objeto se los ha destinado a otro, sin dar a quien correspondía explicaciones, ni menos pedirle la indispensable autorización.»

Els bilbains haurien pogut arribar a dispensar an en Lerroux el cambi de destí donat a les 815'25 pessetes, que an ells y a ningú més pertanyien, si en les paraules de l'allavors *ferotge* revolucionari hi hagués hagut la més lleu ombra de veritat. Però es el cas que preguntada la *Directiva de vinticultors*, de Jerez de la Frontera, pera que digués lo que hi havia de cert en lo manifestat per en Lerroux, contestà als comissionats bilbains que NADA SE HABIA RECIBIDO.

La *Comissió de huelga de Altos Hornos* ho manifestà aixís en una alocució feta pública en 1904, donant després per definitivament resolt aquest important assumpte.

Familiarment tenim els catalans una paraula ben expressiva pera calificar lo fet per en Lerroux.

Donemla per pronunciada, y diguinns si els obrers bilbains han fet o no lo que devien al recordar a l'actual *burgès radical* la seva especial manera d'arbitrar-se diners.

Afortunadament no tots els pobles són tan desmemoriats com el poble barceloní.

BAC DE RODA

LA VAGA EN ELS SERVEIS PUBLICS

ELS escombraires barcelonins se declaren en vaga dies passats per no avenir-se ab la situació que'ls crea el ja aprovat projecte de neteja pública y domiciliària que presentà el senyor Serra y Sulé. A l'hora en que escrivim aquestes ratlles sembla que'l conflicte està en camí d'esser bonament arreglat. Però, així y tot, creiem que es aquesta una ocasió oportuna pera fer als nostres lectors algunes observacions sobre l'interessant qüestió de la vaga en els serveis públics.

La recullida d'escombraries es, en una gran ciutat, un servei públic. D'aquet servei no pot prescindir-se'n sense que la ciutat s'exposi a greus perills. El perill més gros es el d'una epi-

demia produïda per l'acumulació de les escombraries en els carrers y en les cases de la ciutat. De manera que la vaga d'escombriaires deix de ser una qüestió simplement obrera pera convertir-se en una qüestió d'interès general. El conflicte ja no es sols entre l'obrer y el patró, sinó que un tercer interessat entra en escena: el públic.

La vida moderna fa imprescindibles una pila de serveis públics. Si un plet entre obrers y patrons produeix la suspensió d'algun d'aquests serveis, la vida de les poblacions queda entorpidida o paralitzada, els danys y perjudicis són greus y generals y la situació's fa insostenible. Aquest es el cas d'una vaga d'empleats y obrers de Correus, Telèfons y Telegrafs o de Ferro-carrils.

Es possible que, davant d'aquests casos, que fins poden ferir de mort una nació, les autoritats y els governs restin ab els braços creuats, sense altra missió que la de conservar l'ordre public y evitar o castigar els fets delictius que ab ocasió de la vaga's puguin cometre? Es evident que no. No ja en nom de les teories intervencionistes, sinó en nom del dret a la vida que té la societat, l'Estat o la llei han d'intervenir. Però aquesta intervenció del govern o de la llei enclou un altre perill: y es el de que quedin perjudicats els interessos dels treballadors per la supressió o la limitació del dret de vaga. Y aquí un nou problema queda plantejat: si els interessos vitals de la societat fan necessari que als obrers encarregats dels serveis públics imprescindibles se'ls supprimeixi o limiti el dret de vaga, es precis donar-los, a cambi de l'arma de que se'ls desposseeix, una altra arma pera poder fer triomfar les seves justes reivindicacions. A Fransa, ont les vagues d'empleats de Correus, Telèfons y Telegrafs, y la recent dels carrilaires, han donat a la resolució d'aquesta qüestió un caracter d'urgència, M. Briand ha elaborat un notabilíssim projecte establint els consells de conciliació y els tribunals d'arbitratge, però en forma tal, que'ls interessos obrers queden veritablement salvaguardats. D'aquet projecte, un altre dia en parlarem ab tota l'extensió compatible ab el curt espai de que pera aquestes notes disposem.

A. R. y V.

OM està la política madrilenya!

Si el senyor Salvador, home de grans aspiracions, s'ha conformat en la darre-ra crisi ab acceptar l'insignificant cartera d'Instrucció pública, ¿saben per què ha sigut?

Perquè se li ha promès que, segons ell espera, això li servirà de mèrit pera ocupar en son dia la cobdiciada presidència del Senat.

D'això sí que se'n diu somniar truites.

A la qüenta el senyor Salvador ignora que, com ab molta oportunitat fa notar un periodic, d'aquí deu, d'aquí vint, d'aquí trenta anys, el Senat espanyol estarà encara presidit pel senyor Montero Ríos, més jove, més agíl y més fresc que avui.

Així ho ha disposat l'insigne gallego, qui no s'amaga de dir que està resolt a no morir-se mai, precisament per això; perquè no vol que a la presidència del Senat s'hi pugui assentar ningú més que ell.

¡Bona idea!

Una de les primeres reformes que's proposa dur a la pràctica el Govern portuguès es la completa reorganització dels manicomis.

¿Per què no's fa això aquí també?

Cregui que es una cosa que convindria.

Perquè ¡se'n veu tanta y tanta de gent que va lliure per aquets carrers y per aquets mitings, y que, pel bé seu y dels demés, mereix ser posada a bon recaudo!...

S'ha fet molt de moda això d'usar sols les inicials quan s'escriu el nom d'un centre polític o de la mena que sigui, sempre que tingui el títol llarg; així tenim: el «C. N. R.», el «P. U. F.», l'«U. F. N. R.», etc.

No obstant, algunes associacions, ab això hi han d'anar molt en compte, perquè a lo millor resulten uns anagrames molt poc edificants.

La qüestió del dia

—¡Ah!... ¿S'ha apujat el tabaco?... Això raí!... Apujarem les misses.

«La cuesta de Enero»

—¡Quins dies més tremendos està passant, eh, don Alacandro?

—Psè... El Janer sempre ha sigut un mes dolent, pels empresaris d'espectacles.

Ab la «Pia Unión de Trinitarias Adoratrices», per exemple, no s'hi poden gastar bromes. Deu-nos-en-guard d'intentar la contracció.

Dialeg recullit al sortir d'una Assambla:

—Marxen be les sessions, ¿veritat?

—Molt be; però trobo que en l'elecció de lloc no ha tingut gaire acert la Comissió organitzadora. Hauriem estat millor en un altre local.

—¿En quin?

—En el *Palacio de la Ilusión*.

Llegim:

«El regidor senyor Figueras donarà una conferencia sobres un tema de gran actualitat.»

Un tema de gran actualitat?

No parli més: «Les grans victories lerrouxistes al Congrés y a l'Ajuntament.»

Sinó que les grans victories, sense *Carunchos*, no les estima pera res el noi Figueras.

Bomba!

«Los radicales de Santa Perpetua de la Moguda andan muy atareados en la organización de un centro.»

Ai, ai, ai... Ja cal que'ns preparem.

Els de la Moguda van *moguts*!

A Italia's publica un diari, orgue de la Lliga Moral. Y en les seves columnes s'hi llegia l'altre dia un article dirigit a les dones, que acabava aixís:

«Si, pera fugir de la calor, les dones adopteu aquestes robes tan transparents, aquets vestits tan desvergonyidament cenyits a la pell, sense res a sota, com podreu suportar a l'altra vida les ardents flames de l'Infern?»

El moralista està equivocat.

Les femelles ab *formés cenyides* no hi baixaran a l'Infern.

Sant Pere, entusiasmat, se les quedarà per ell a la celestial porteria.

Un pobre capellà de montanya, que era tan vell que ja quasi no tenia vista ni tacte, llegint un dia la Bíblia, deia:

—«El Senyor donà a Adam una dona...»

Y com que era al cap-d'avall d'una plana, girà impensadament dos fulls y, repetint la frase, continuà:

—«El Senyor donà a Adam una dona... enquitranada per dintre y per fóra.»

¡¡.....!!

El pobre capellà havia saltat de la creació d'Eva a la construcció de l'Arca de Noè.

CORRESPONDENCIA

Cavallers: M. V. (a) T.: Si el fet tingués més importancia o més relleu, y l'espai ens ho permetés, ab molt gust. J. T. (Montbrío de Tarragona): Com a carta, es massa llarga; com a versos, són massa coixos. Ara, com a sintaxis y com a ortografia no pot anar ni ab rodes. P. B.: Si hi cab, sí senyor. J. Hostal de l'Arengada: Els jeroglífics no m'acaben d'agradar. L'obra que demana no's pot servir per estar agotada. Paulino Galcerán: El nom de la targeta es castellà, y l'apellido—o el cognom, que se'n diu ara—resulta massa artificios. Kiliquenyo: Tot això que'ns diu, molt be... si vingués més condensat y garantísat per una firma autèntica. P. Romaguera: Aprofitarem la primera mudansa. Lo demés fluixaja. Endevidades les solucions que envia. Gracies pels bons mots. B. Roig: Les xarades potser servirien si els versos no fossin tant dolents. P. C.: No hi cab, y ho sento.

!!! ATENCIÓ !!!
ALMANAC
 POLITIC - CLERICAL
DE LA CAMPANA DE GRACIA
 PERA L'ANY 1911
 (AB LLICENCIA DE L'ORDINARI)
 Un magnific tomet, ple de caricatures beneïdes y text perfumat d'encens: Se ven a DOS ralets en totes les parroquies y sufraganies de Catalunya